

Inspiration til arbejdet med elevtrivsel

DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT

Indhold

3 Introduktion

4 5 resultater fra undersøgelsen

6 Sådan kan I arbejde med at styrke elevernes trivsel

**8 ARENA 1:
Fællesskaber på skolen**

**12 ARENA 2:
Undervisning og arbejdsformer**

**16 ARENA 3:
Støtte og ressourcer**

20 Ledelsens rolle

Inspiration til arbejdet med elevtrivsel

© 2019 Danmarks Evalueringsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC
Foto: Johner, Maria Hedegaard, Jeper Rais,
Thomas Søndergaard, Mette Bendixsen
Tryk: Rosendahls

ISBN www: 978-87-7182-266-3
ISBN tryk: 978-87-7182-267-0

Introduktion

I dette hæfte kan I få inspiration til, hvordan I som gymnasial uddannelse kan skabe læringsmiljøer, der fremmer elevernes faglige og sociale trivsel. Hæftet fokuserer på, hvordan dette arbejde kan udfoldes i tre forskellige arenaer, der har betydning for elevernes trivsel.

Der er en tæt sammenhæng mellem elevernes faglige og sociale trivsel. Elever, der ikke trives i klassen eller på skolen, kan have svært ved at rykke sig fagligt, og omvendt kan det påvirke elevernes trivsel negativt, hvis elever kommer bagud med det faglige. Derfor er det vigtigt at arbejde med elevtrivsel på en måde, der er helhedsorienteret, og som tilgodeser forskellige forhold, der fremmer elevernes faglige og sociale trivsel. Men hvordan gør man det?

Hvis eleverne skal trives i en skolesammenhæng, er det vigtigt, at de oplever, at de hører til blandt skolens faglige og sociale fællesskaber, at de trives i undervisningen, og at de kan få faglig eller personlig støtte, hvis de gennemgår en svær periode. Og arbejdet med at sikre, at man som skole sætter ind på disse områder, kan ikke varetages af enkelte lærere, vejledere eller elevcoaches. Det kræver fokus på hele skolen, og ledelsen spiller her en afgørende rolle for, at man som skole lykkes med at skabe god elevtrivsel. Det er også ledelsen, der

har ansvaret for at udarbejde en lokal handlingsplan som opfølgning på den nationale trivselsmåling, som alle skoler fra og med 2018 skal gennemføre en gang om året.

Dette hæfte henvender sig til gymnasieledere, -lærere, vejledere og elevrådsrepræsentanter og giver viden om, hvad der kan være vigtigt at overveje i arbejdet med elevtrivsel. Hæftet giver desuden eksempler på, hvordan nogle skoler arbejder med at styrke elevernes trivsel.

De fire elementer, som hæftet stiller skarpt på, er:

- Skolens faglige og sociale fællesskaber
- Undervisning og arbejdsformer
- Støtte og ressourcer
- Ledelsens rolle.

5

resultater fra undersøgelsen

1

Alle elever oplever svære perioder

Alle elever i EVA's undersøgelse har i deres tid på gymnasiet eller hf oplevet svære perioder, som de har haft brug for hjælp eller støtte til at komme igennem. Det kan være svært for mange elever at få hverdagen til at hænge sammen, så der er plads til både skoleliv og ungdomsliv. De kan komme ind i en ond cirkel, hvor de kommer bagud med skolearbejde og søvn og ikke føler, de slår til – hverken i eller uden for skolen. Det kan også være en krise i familien, med vennerne eller kæresten, der udløser dårlig trivsel.

2

Social og faglig trivsel hænger sammen

Social og faglig trivsel hænger sammen, og derfor er det svært for elever at rykke sig fagligt, hvis de ikke trives. Omvendt kan det også gå ud over elevernes sociale trivsel, hvis de ikke trives i undervisningen og i de faglige fællesskaber på skolen. Derfor er det vigtigt, at man som skole arbejder med elevernes sociale og faglige trivsel som en integreret indsats.

3

Der er brug for et fintmasket net for at fange elever, der mistrives

Forskellige elevgrupper har forskellige behov: Nogle elever trives dårligt, fordi de føler sig ensomme, andre føler sig pressede af de faglige krav, mens andre har det svært på grund af en krise i familien. Derfor er det vigtigt, at man som skole opbygger et fintmasket net, som hurtigt fanger, om skolens elever trives eller mistrives, og at man som skole handler derpå.

4

Læreren spiller en afgørende rolle i det at skabe social og faglig trivsel

Læreren spiller en afgørende rolle i det at skabe faglig og social trivsel både i og uden for undervisningsrummet. Ofte er læreren den første til at spotte, om en elev mistrives, og læreren spiller også en vigtig rolle i forhold til at fremme en god faglig og social trivsel for eleverne. Det kan være i forbindelse med gruppedannelsesprocesser, at danne ramme om en god klasserumskultur og at skabe et trygt læringsrum.

5

Trivsel er et anliggende for alle på skolen

Arbejdet med trivsel er mest virksomt, når det foregår som en indsats på hele skolen. Alle på skolen skal se elevtrivsel som et fælles anliggende og arbejde tæt sammen både om skolens trivselsfremmende tiltag og om at løse de udfordringer, eleverne oplever. Det kræver et ledelsesmæssigt fokus på, at skolens organisatoriske rammer støtter arbejdet med elevtrivsel, og at der arbejdes på at skabe en skolekultur, hvor elevtrivsel er højt prioriteret.

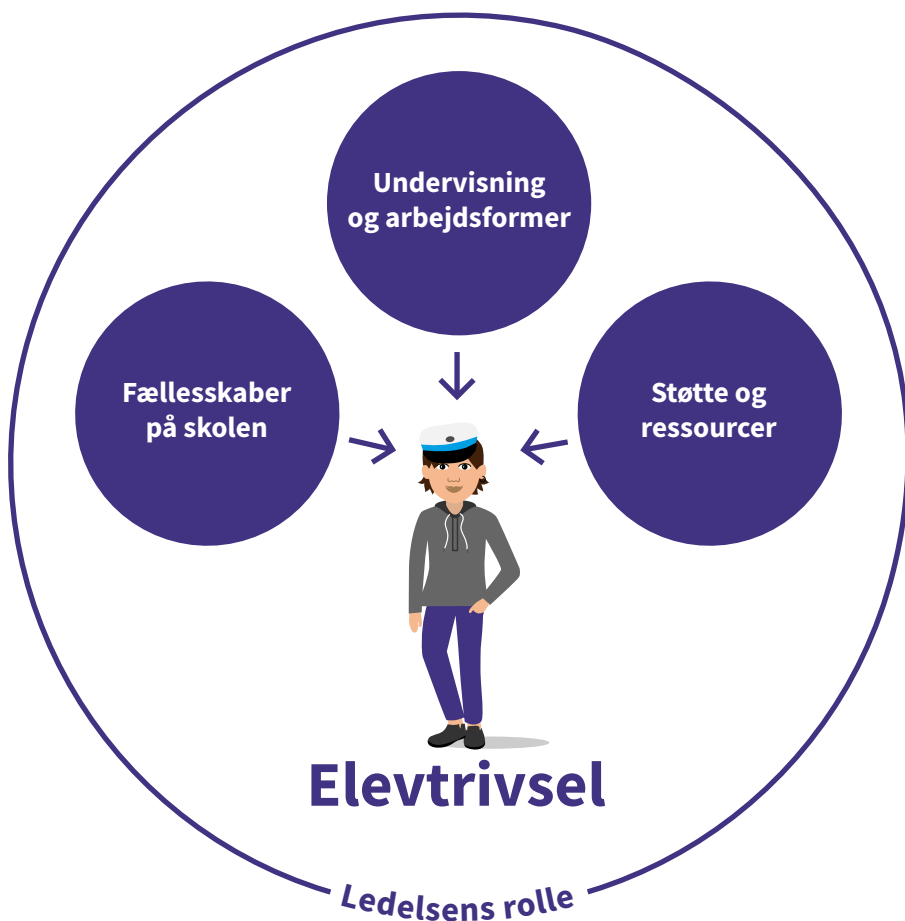

Sådan kan I arbejde med at styrke elevernes trivsel

I kan arbejde med at forbedre den faglige og sociale trivsel blandt jeres elever ved at sætte ind på tre arenaer, som fremgår af nedenstående

model. Arenaerne vil blive gennemgået og uddybet i de følgende afsnit.

Tre arenaer for arbejdet med trivsel

Undersøgelsen

Dette hæfte formidler de væsentligste indsigter fra undersøgelsen "Elevtrivsel på de gymnasiale uddannelser", hvor Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har undersøgt, hvad det vil sige, at eleverne trives i en skolesammenhæng, og hvad gymnasierne kan gøre for at fremme elevernes trivsel. Rapporten bygger på et litteraturstudie af elevtrivsel i en skolesammenhæng samt interview med elever, lærere, ledere, elevcoaches og vejledere på seks gymnasiale uddannelser. Rapporten kan downloades på www.eva.dk

ARENA 1:

Fællesskaber på skolen

Hvad er fællesskaber på skolen?

Oplevelsen af at være en del af de sociale og faglige fællesskaber på gymnasiet samt det at opleve, at man kan bidrage med noget både fagligt og socialt, har en stor positiv betydning for elevernes trivsel. Omvendt kan en manglende følelse af tilhørsforhold og samhørighed føre til mistrivsel og frafald. Det er vigtigt med fællesskaber, hvor

eleverne oplever, at de kan være sig selv – i klassen og på skolen generelt. Fællesskaberne skal med andre ord være så rummelige, at eleverne oplever, at der findes et fællesskab, de kan være en del af, også hvis de skiller sig lidt ud fra flertallet i deres klasse eller i skolens store fællesskaber.

Sådan kan I arbejde med at styrke skolens fællesskaber

Hav fokus på opstart og overgange

I opstarten af gymnasiet og overgangen fra en klasse til en ny kan eleverne blive ekstra sårbare. Det gælder både i forhold til grundforløbsklasser, nye studieretningsklasser eller fagpakkeklasser. Derfor er det særligt vigtigt at understøtte fællesskaber og relationsdannelse ved opstart og overgange. Det kan I fx gøre ved at arbejde med makkerskabsgrupper, elevambassadører og teambuildingaktiviteter, når eleverne starter i en ny klasse.

Vær opmærksom på, om skolens fællesskaber er ekskluderende eller rummelige

Det er vigtigt for elevernes trivsel, at skolens fællesskaber er rummelige, og at I er opmærksomme på, hvad I kan gøre for at undgå eksklusion. Ét fokuspunkt kan være skolens fest- og alkoholkultur, hvor ledelsen kan være med til at rammesætte, hvordan hytteture og skolefester bliver arrangeret, fx i samarbejde med elevrådet. Et andet fokuspunkt kan være digital dannelse og antimobning, hvor formålet bliver at undgå ekskluderende adfærd på sociale medier og i hverdagen. I forlængelse heraf kan man som lærer være opmærksom på at tale med eleverne om, hvad der foregår i de digitale fora, når man holder kontaktlærersamtaler.

Hav fokus på det fysiske miljø betydning for både store og små fællesskaber

Både små og større fællesskaber er vigtige for eleverne. Eleverne vil gerne både have en klasse, de føler sig trygge i, og have adgang til flere fællesskaber på tværs af klasser. Det er derfor vigtigt, at I som skole arbejder for, at det fysiske miljø understøtter begge typer af fællesskaber. I kan fx støtte op om fællesskaber på tværs af klasser ved at bakke op om sociale fritidsaktiviteter, som eleverne kan deltage i, i tilknytning til skolen. Derudover kan faste klasselokaler for første årgang give eleverne en tryk base for klassefællesskabet.

Spørgsmål til refleksion

1. Hvilke sociale fællesskaber – uden for undervisningen – findes på jeres skole, fx sportsarrangementer, festforening, kulturelle events, fællesspisning eller kreative arrangementer på skolen?

2. Hvordan tror I, at eleverne oplever de sociale fællesskaber uden for undervisningen?

Er der elever, der ikke gør brug af fællesskaberne?

Hvad kan I gøre anderledes?

Skal der nye tiltag til, eller kan I ændre formen på de arrangementer, I allerede har?

Inspiration fra praksis

Netwerk

På **Mercantec** og **Gladsaxe Gymnasium** gør de brug af Ventilens metoder til at opbygge netværk gennem makkerskaber og ved at sætte fokus på at skabe en god klassekultur i opstarten på gymnasiet. I arbejdet har skolerne fokus på temaer som ensomhed og perfektionskultur. Et princip fra Netwerk er at inddеле eleverne i makkerpar ved skolestart: Makkerpar sidder ved siden af hinanden, arbejder sammen og har en opmærksomhed på hinanden. Formålet er at etablere relationer mellem eleverne, så ingen føler sig ensom.

Læs mere om Ventilens metoder på:
www.projektnetwerk.dk

Dialog om rummelige fællesskaber

På nogle af skolerne samarbejder ledelse og elevråd om at skabe en rummelig kultur, hvor alle elever kan være med i fællesskaberne – både i og uden for undervisningen. Nogle elever efterspørger fællesskaber, hvor aktiviteterne ikke er centreret om alkohol. Blandt andet fremhæver eleverne en rollespilsklub, en madklub, en dramaklub og bankoaftener som rummelige fællesskaber, man kan deltage i på tværs af klasser.

Faste klasser til første årgang

En del af skolerne bruger fysiske faciliteter til at skabe en god og tryk start i klasserne. Fx ved at lade 1. g'erne have faste klasselokaler og ved at opstille borde og stole i øer, så eleverne arbejder i små, faste grupper. Denne løsning virker ved at skabe tryk, idet eleverne ved, hvem de skal sidde ved siden af og arbejde sammen med.

Fællesskaber på tværs

Københavns Åbne Gymnasium er en stor skole, som både har flere store fællesarealer, og som har det som høj prioritet at lave arrangementer på tværs af klasser. Det betyder, at eleverne kan vælge at opholde sig mange forskellige steder i pauser eller under gruppearbejde, og at de kan deltage i en række aktiviteter på tværs af klasser. På den måde kan eleverne få adgang til et bredere netværk end deres egen klasse.

ARENA 2:

Undervisning og arbejdsformer

Hvad er undervisning og arbejdsformer?

Undervisning og arbejdsformer omfatter alle de faglige aktiviteter, som lærerne faciliterer og sætter i gang. Det har stor betydning for elevernes trivsel, hvordan lærerne styrer de faglige processer, og om de kan facilitere en god samarbejdskultur i

klassen, hvor alle elever oplever, at de kan bidrage. Det er også vigtigt for elevernes trivsel, at de oplever fagene som spændende og engagerende, og at undervisningsrummet opleves som trygt og giver plads til at fejle.

Sådan kan I arbejde med undervisning og arbejdsformer, der fremmer trivsel

Sæt fokus på de relationelle kompetencer som en del af lærerrollen

Når det handler om at skabe bedre elevtrivsel, er det af afgørende betydning, at relationelle kompetencer bliver en central del af lærerens arbejde. Eleverne peger på, at en tæt lærer-elev-relation afhænger af, at eleverne oplever at blive set og hørt, og at læreren udviser en interesse for dem som hele mennesker. I kan som skole arbejde med at gøre relationskompetencer til et fokusområde, som lærerne arbejder med på pædagogiske dage og gennem professionelle læringsfællesskaber. Derudover kan I som skole have fokus på, at lærere og elever også har tid til at tale sammen uden for undervisningsrummet. Det kan understøttes gennem formelle strukturer som kontaktlærereordninger, hvor lærer-elev-samtaler, sociale aktiviteter og udflugter er lagt ind i skolernes årshjul.

Arbejd bevidst med faglige og sociale fællesskaber

Det er fremmede for klasserumskulturen – og dermed elevernes trivsel – at læreren arbejder bevidst med at påvirke de faglige og sociale fællesskaber i klassen. Det kan ske ved, at læreren styrer gruppedannelsesprocesser og veksler mellem, hvordan grupperne dannes, når eleverne skal arbejde sammen i grupper eller par. Et andet greb er at arbejde bevidst med klasserumskultur og klasseledelse, så der skabes et trygt miljø i klassen, hvor alle eleverne oplever, at de kan bidrage. Fx kan man som lærer arbejde med at opstille tydelige regler og rutiner for under-

visningen, og man kan sætte fokus på, hvordan man selv som lærer er med til at skabe en kultur, hvor der er plads til at fejle.

Skab en feedbackkultur, der modvirker præstationspres

En oplevelse af præstationspres og et stort fokus på karakterer kan – særligt på de treårige uddannelser – være en udfordring for elevernes faglige og sociale trivsel. Det er i den forbindelse vigtigt, at eleverne oplever, at de kan stille opklarende og nysgerrige spørgsmål, uden at det går ud over deres karakterer. Man kan arbejde med at modvirke præstationspres ved systematisk at anvende flere forskellige feedbackformer, således at der er plads til både et *øverum* og et *bedømmelsesrum* i undervisningen.

Gør undervisningsevaluering til en fælles refleksion for lærere og elever

Evaluerings af undervisnings- og arbejdsformer er centralt for arbejdet med at fremme elevtrivsel i undervisningen. Det er vigtigt at inddrage elevernes perspektiver på en meningsfuld måde, så den feedback, eleverne giver til undervisnings- og arbejdsformer, kan bruges konstruktivt bagefter. I kan lade evalueringen fungere som en ramme for en fælles dialog om undervisningen, hvor læreren kan synliggøre læringsmål og didaktiske valg, og hvor eleverne samtidig vil få mulighed for at komme med input til, hvordan undervisningen virker for dem.

Spørgsmål til refleksion

1. Er relationelle kompetencer en del af lærerrollen på vores skole?

Bliver relationelle kompetencer set som en del af lærerrollen på vores skole, og har lærerne mulighed for at udvikle deres relationelle kompetencer, som det er nu? Hvad skal der til for, at vi får en skolekultur, hvor alle lærere ser en tæt lærer-elev-relation som en vigtig del af deres arbejde?

2. Hvordan arbejder vi med at skabe trygge læringsrum?

Oplever vores elever, at de trygt kan stille spørgsmål og begå fejl, eller har vi elever, der har så stort fokus på karakterer, at det går ud over deres trivsel og læring? Hvad kan vi gøre for at modvirke elevernes oplevelse af pres?

Inspiration fra praksis

Relationskompetence er en del af underviserrollen

På **Mercantec** arbejder de på skoleniveau med at italesætte og understøtte ”den professionelle underviser”, en underviser, der udover at være fagligt kompetent også besidder relationelle kompetencer. Det vil sige, at læreren skal kunne lede klassen og danne relationer til sine elever. Ledelsen understøtter dette gennem kompetenceudvikling på pædagogiske dage og ved at observere lærernes undervisning en gang årligt. På **Københavns Åbne Gymnasium** arbejder man også målrettet med underviserens rolle: Her fokuseres særligt på arbejdet med at udvikle professionelle læringsfællesskaber.

Feedbacksamtaler og kontaktlærersamtaler

På **HF i Nørre Nisum** anvender de en online studiebog til hver enkelt elev, som inddrages i feedbacksamtaler mellem lærere og elever. Studiebogen udfyldes af eleven selv og giver lærer og ledelse indblik i den enkelte elevs udvikling på både faglige og sociale parametre. Der følges op på besvarelsene i individuelle samtaler med studievejlederen og kontaktlæreren.

Forskellige feedbackformer kan flytte elevernes fokus på karakterer

På **Niels Brock** og på **Københavns Åbne Gymnasium** laver nogle lærere forsøg med karakterfrihed, hvor der bliver givet færre karakterer i løbet af skoleåret. Pointen med karakterfriheden er at flytte fokus fra tallet til læringen, hvilket også indebærer et øget fokus på formativ feedback og feedforward. I elevsamtaler eller mundtlige, faglige evalueringer kan læreren og eleven sammen tage udgangspunkt i at identificere styrker og svagheder, samt hvordan eleven kan udvikle sig i det givne fag. Andre lærere arbejder med, at eleverne skal genaflevere deres opgaver med udgangspunkt i lærerens feedback. Begge greb kan være med til at flytte elevernes fokus fra karakterer til læring og dermed mindske elevernes oplevelse af præstationspres.

ARENA 3:

Støtte og ressourcer

Hvad er støtte og ressourcer?

Støtte og ressourcer er betegnelsen for de tilbud, skolen stiller til rådighed for eleverne, hvis de i en periode har brug for ekstra hjælp. Eleverne kan have behov for støtte til lektier, håndtering af konflikter, psykiske vanskeligheder eller ensomhed. Det er forskelligt fra skole til skole, hvilke former for støtte, der bliver stillet til rådighed for eleverne. Derfor kan det være både lærere,

vejledere, coaches eller andre elever, der er med til at hjælpe. Uanset hvilke udfordringer eleverne står med, har det betydning for deres trivsel, at de oplever, at de har mulighed for at handle, hvis de kommer ind i en periode med dårlig trivsel. Derfor er støtte og ressourcer en vigtig arena i arbejdet med trivsel.

Sådan kan I arbejde med støtte og ressourcer

Eleverne skal have forskellige og diskrete indgange til skolens støttetilbud

Der er store forskelle på, hvilken støtte eleverne har brug for, og derfor er det vigtigt, at der er en vis bredde i skolernes tilbud. Man skal dog være opmærksom på at have forskellige indgange til tilbuddene: Der er stor forskel på, hvad der skal til, for at elever, der har behov for støtte, gør brug af skolens tilbud. Nogle elever vil helst gå gennem deres lærere, mens andre helst ikke vil involvere dem. For andre elever er det vigtigt, at klassekammeraterne ikke ved, at de gør brug af fx en coach eller en psykolog. Derfor kan det være hensigtsmæssigt at placere tilbuddene, så eleverne kan bruge dem, uden at det er synligt for de andre elever.

Eleverne skal vide, hvor de kan hente hjælp

Eleverne giver udtryk for, at de gerne vil hjælpe andre elever, hvis de oplever dem som ensomme, men eleverne ved ikke nødvendigvis, hvordan de skal hjælpe hinanden. Derfor er det vigtigt at kommunikere til elevrådsrepræsentanterne, hvad eleverne kan gøre for at hjælpe dem, der ser ud til at mistrives. Fx ved at tydeliggøre, hvilke ressourcer der findes på skolen, og hvor man kan henvende sig, hvis man oplever, at en klassekammerat mistrives. Man kan også arbejde med at uddanne udvalgte elever til elevambassadører eller kursistmentorer, så eleverne i et vist omfang bliver klædt på til at støtte hinanden.

Eleverne skal have hjælp til at lære strategier til at strukturere og prioritere deres tid

En stor gruppe af eleverne giver udtryk for, at de i perioder med dårlig trivsel ofte er kommet ind i en ond cirkel, hvor de har mistet overblikket over, hvordan de skal prioritere deres tid, og ikke har følt, at de slog til, hverken i forhold til skole eller hverdagsliv. Et vigtigt opmærksomhedspunkt i arbejdet med trivsel er derfor at lære eleverne nogle *strategier* til at prioritere deres tid, når de begynder på en gymnasial uddannelse. Det kan fx være gennem kontaktlærersamtaler, samtaler hos elevcoachen eller klassekurser i planlægning og studieteknik. Ligeledes er det vigtigt at hjælpe elever, der er kommet bagud med afleveringer, så der ikke opstår en ond cirkel, hvor de udebliver fra undervisningen og dermed kommer i fare for at falde fra.

Dialog mellem lærer og elever kan afhjælpe spidsbelastninger

På mange skoler er der perioder med spidsbelastninger for eleverne, bl.a. fordi flere skriftlige afleveringer ligger på samme tid, og det er noget, der kan påvirke elevernes trivsel negativt. Spidsbelastninger kan til dels afhjælpes ved, at man på skolen arbejder med et årshjul, hvor det fra starten af skoleåret ligger klart, hvornår de skriftlige afleveringer skal placeres. Uanset den indbyrdes koordinering er det ofte svært helt at undgå perioder med spidsbelastninger. Derfor er dialog om afleveringstidspunkter mellem lærerne og eleverne vigtig, fordi de ofte sammen kan finde ud af at rykke et par afleveringer lidt.

Spørgsmål til refleksion

1. Har vi de rigtige støttetilbud, og bliver de brugt nok?

Oplever vi, at de støttetilbud, vi har på skolen, imødekommer de behov, elevgruppen har, og er det vores indtryk, at de elever, der har behov for tilbuddene, også opsøger dem? Måske er der behov for at placere tilbuddene anderledes eller at kommunikere anderledes om de tilbud, der er?

2. Hvordan støtter vi eleverne i at få en god balance mellem skoleliv og fritidsliv?

Hvordan arbejder vi med at koordinere skriftlige afleveringer og lektier, og hvordan klæder vi eleverne på ift. til at få gode studievaner og strategier til at prioritere deres tid?

Inspiration fra praksis

Coaches

På nogle skoler stilles der coaching til rådighed for eleverne. På to af skolerne er coachen ansat på fuld tid, og på en skole varetager to coach-uddannede lærere funktionen. Coachene varetager både individuelle samtaleforløb og trivselsarbejde i større sammenhænge, hvor vægtningen er forskellig fra skole til skole.

En stor del af elevcoachenes arbejde består af individuelle samtaleforløb. Nogle elever bliver anbefalet samtalerne af en lærer eller studievejleder, mens andre elever selv opsøger coachen. Der er stor variation i samtalerne temaer, der spænder fra kærestesorg og ensomhed til strategier for at prioritere og planlægge sin tid. På en af skolerne har elevcoachen et samarbejde med eksterne støttemuligheder, fx psykiatri og misbrugscenter, og kan tage med eleven, hvis vedkommende må henvises til et af disse tilbud.

Kursistmentorer

VUC & HF Nordjylland i Hjørring har haft et kursistmentorprojekt med det formål at styrke det sociale fællesskab og at støtte udfordrede elever. Her indgik frivillige elever i mentor-mentee-par. Mentoren skulle hjælpe sin mentee, når vedkommende havde udfordringer med struktur eller fag. Mentoren fik redskaber til dette på et mentorkursus arrangeret af skolen. Projektet udsprang af efterspørgsel fra eleverne selv.

Relationsgrupper

På **Mercantec** har coachen etableret en relationsgruppe, hvor der afholdes aktiviteter for elever, der føler sig ensomme. Eleverne får dermed mulighed for at deltage i nogle organiserede aktiviteter, og samtidig får de mulighed for at danne relationer med andre elever. I forlængelse af dette initiativ står coachen hvert år for en sommercamp for den samme målgruppe. Sommercampen er gratis for skolens elever.

Ledelsens rolle

Hvad er ledelsens rolle i arbejdet med elevtrivsel?

Ledelsen spiller en afgørende rolle for, at skolens samlede arbejde med at skabe god elevtrivsel lykkes. Hvordan den enkelte skole bedst kan arbejde med elevtrivsel, afhænger af faktorer som fx skolestørrelse, organisering, elevgrundlag og

skolens profil. Det er en god idé fra starten at overveje, hvilke trivselsudfordringer der er særligt kendetegnende for jeres skole, så I kan tilpasse trivselsindsatserne.

Sådan kan I som ledelse arbejde med elevtrivsel

Følg op på elevtrivselsundersøgelser med dialog

Elevtrivselsundersøgelsen kan være et godt værktøj til at sætte en strategisk retning for skolens trivselsarbejde. Det er dog vigtigt, at der følges op med dialog på elevtrivselsundersøgelserne, hvis de skal fungere som et godt redskab til at skabe øget trivsel. Opfølgningen kan bestå i fokusgruppeinterview med elever eller klassedrøftelser for at få uddybet undersøgelsens pointer og finde frem til løsninger på de udfordringer, eleverne peger på. Ledelsen kan også gå i dialog med elevrådet om, hvad elevtrivselsundersøgelsen viser, og drøfte, hvordan der skal følges op. Det kan fremme dialogen med elevrådet, hvis man sørger for at gøre formidlingen af elevtrivselsundersøgelser så konkret og relevant som muligt.

Skab gode rammer for dialog om elevtrivsel hos klassens lærere

Elevtrivselsindsatsen virker bedst, når den bliver et anliggende for hele skolen. Derfor er det vigtigt, at I som ledelse understøtter strukturer, der gør det muligt for såvel lærere som studievejledere at kommunikere om de enkelte klasser og de elever, der går i dem – fx ved at afsætte tid til, at klasse-teamene kan mødes og tale om eleverne. Det kan også fremme denne kommunikation og dialog, hvis eleverne får mulighed for at komme til orde:

eleverne kan fx tale med kontaktlæreren om resultatet af elevtrivselsundersøgelser. Som ledelse kan I understøtte dette arbejde ved at overtage noget af det praktiske og administrative arbejde fra klasselærerfunktionen, så lærerne kan koncentrere sig om andre aspekter af arbejdet.

Hav et fintmasket net til at opfange tegn på mistrivsel

I arbejdet med elevtrivsel er det afgørende, at man er hurtig til at opdage, hvis eleverne ikke trives, og hurtig til at handle på det. Derfor er det vigtigt, at man som leder understøtter strukturer, der støtter op om en hurtig og fokuseret indsats. Systematisk arbejde med at holde øje på tegn, som et hurtigt fald i karakter eller et stigende fravær, gør det lettere at opdage elever, der har behov for støtte. Ud over denne indsats er der også behov for et mere fintmasket net til at opfange tegn på mistrivsel; ikke alle elevers mistrivsel giver sig udslag i deres karakterer eller fremmøde. Hvis en elevs mistrivsel skyldes stress eller ensomhed, kan det være andre tegn, der gør sig gældende. Derfor er det også vigtigt med opsøgende arbejde og mindre formelle tiltag såsom udvikling af lærerrollen, brug af elevambassadører eller mentorordninger.

Spørgsmål til refleksion

1. Hvordan arbejder vi med at inddrage eleverne i arbejdet med elevtrivsel?

Følger vi op på elevtrivselsundersøgelser og undervisnings-evalueringer gennem dialog med eleverne, eller er det mest ledelse og lærere, der ser på disse data? Hvad kan vi gøre for at involvere eleverne mere?

2. Hvordan støtter de organisatoriske rammer op om arbejdet med elevtrivsel?

Hvordan understøtter de formelle og uformelle rammer, at lærere, vejledere og elevcoaches har et godt samarbejde om at fremme elevernes trivsel? Er det tydeligt for alle, at elevtrivsel er et højt prioriteret område, og er der noget, vi kan gøre som ledelse for at støtte op om, at der er en tydelig rollefordeling, og at de trivselsindsatser, skolen har, er koordinerede?

Inspiration fra praksis

Sms-målinger som systematiseret opfølgning på elevtrivsel

Niels Brock har arbejdet systematisk med elevtrivselsundersøgelser i flere år og har inkorporeret arbejdet med trivsel i alle led af organisationen. Foruden de årlige spørgeskemaundersøgelser er der indført kvartalsvise sms-målinger. Sms-målingerne gør elevtrivselsmålingerne til en del af den daglige praksis, hvor både elever, lærere og ledelse er involveret i arbejdet. Sms-målingerne består af tre spørgsmål, der bliver sendt ud til eleverne. Eleverne skal vurdere hvert spørgsmål på en skala fra 0-5. Spørgsmålene handler primært om elevernes oplevelse af undervisningen og skal fungere som indikatorer på elevernes faglige trivsel. Sms-målingerne anvendes udelukkende som en temperaturmåling, der giver anledning til at diskutere forholdene i klassen. Det er dermed ikke målingen i sig selv, men den efterfølgende diskussion af baggrunden for resultaterne, der er i fokus for arbejdet. Opfølgningen varetages af klassens kontaktlærer. Hvis målingerne er særligt kritiske, suppleres kontaktlæreren af en ledelsesrepræsentant, der kommer ud og taler med den givne klasse.

Inddragelse af elevråd i beslutning om helskoleindsats

VUC & HF Nordjylland i Hjørring har arbejdet med et stort projekt om sundhed, som blev igangsat på baggrund af elevrådets refleksion over skolens fem værdior. Projektet har haft til formål at fremme elevtrivslen, og hele organisationen har arbejdet med det. Arbejdet med sundhed foregik på flere niveauer og skabte grundlag for at samarbejde på tværs af klasser og årgange. Skolen arrangerede en række fælles foredrag med fokus på forskellige dimensioner af sundhed såsom kost, motion og søvn. Intentionen var at hjælpe eleverne med at styrke deres mentale og fysiske helbred og dermed også deres trivsel. Fokusset på sundhed blev overført til undervisningen i de øvrige fag og dannede grundlag for oprettelsen af en helt ny studielinje, Action Nature. Her har man blandt andet haft fokus på i stigende grad at flytte undervisningen ud af klasselokalet for at give eleverne afveksling og give plads til nye undervisningsmetoder.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk